
2. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидати юридичних наук на тему: “Договір фактрингу” Чапичадзе Яни Олександрівни. Х.- 2000 р.

3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: 2-ге видання. За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової, В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2006.-Т. II.

4. Юридичний журнал. №2/2004. Шмельова-Мата Ольга. “Міжнародний комерційний арбітраж: арбітражна угода і зміна осіб у зобов’язанні”.

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ІНФОРМАЦІЇ З ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ

*Андрієвська Олена Олександрівна,
студентка 2-го курсу економіко-правового факультету
Донецького національного університету*

Згідно Конституції України кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1]. Але існують окремі види інформації, доступ до якої є обмеженим. Визначення поняття «інформація з обмеженим доступом» надається лише в міжнародних угодах, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України. В ст.2 угоди між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом зазначається, що «інформація з обмеженим доступом» означає будь-яку інформацію (а саме знання, які можуть передаватися в будь-якій формі) або матеріали, визначені як такі, що потребують захисту від розголошення, і яким було надано гриф обмеження доступу [2]. Окремі аспекти правового регулювання відносин, які виникають щодо інформації з обмеженим доступом висвітлені у наукових працях І. Л. Бачіло, А. Б. Венгерова, В. А. Копилова, О. А. Підпригори, О. О. Підпригори, Н. О. Санахметової, М. В. Селіванова, Г. Ф. Шершеневича та ін. Але в Україні й досі не вироблено єдиного підходу до визначення та структурного розмежування інформації з обмеженим доступом. Наслідком цього є відсутність у суб’єктів права адекватного уявлення про структуру інформації з обмеженим доступом та ототожнення конфіденційної інформації та таємної інформації, що не становить державної таємниці.

В Законі України «Про інформацію» зазначається, що інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на конфіденційну і таємну. Конфіденційна інформація – це відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов. До таємної інформації належить інформація, що містить відомості, які становлять державну та іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі [3].

З положень ст. 30 цього закону видно, що конфіденційна та таємна інформація за законодавством України майже не відмежовані одна від одної. У цьому законі головною підставою для відмежування є завдання шкоди. Ст. 30 у визначенні таємної інформації передбачає, що її розголошення завдає шкоди особі, суспільству і державі. Але власник встановлює для інформації режим обмеженого доступу, відносячи її до категорії конфіденційної також з урахуванням того, що повідомлення такої інформації третім особам може завдати йому (його інтересам) шкоди. Так само і державні юридичні особи, що володіють інформацією, згідно змісту ст. 30 можуть відносити таку інформацію до категорії конфіденційної, якщо її розголошення може зашкодити державі. Крім того, заподіяння шкоди окремому суб’єкту правопорядку одночасно є заподіянням шкоди правопорядку в цілому, тобто шкода завдається

не лише окремій особі, а й суспільству та державі. Таким чином, завдання шкоди певним інтересам шляхом розголошення інформації не може вважатися підставою для класифікації інформації [4].

Також треба зазначити, що існує багато окреслених у законодавстві видів інформації, в назві яких фігурує слово «таємниця»: державна таємниця, службова таємниця, військова таємниця, професійна таємниця, банківська таємниця, таємниця вчинюваних нотаріальних дій, комерційна таємниця, таємниця попереднього слідства, адвокатська таємниця, таємниця листування, телефонних розмов тощо. Але це зовсім не означає, що дані види інформації з обмеженим доступом відносяться саме до таємної інформації. Так, наприклад, в ст.ст. 420 та 426 Цивільного кодексу України зазначається, що комерційна таємниця є одним з об'єктів інтелектуальної власності, і її власник може використовувати цю таємницю на власний розсуд [5], тобто за власним бажанням визнавати чи не визнавати її інформацією з обмеженим доступом. Це положення згідно ст. 30 ЗУ «Про інформацію» відносить комерційну таємницю до конфіденційної інформації.

Відсутність чіткого відмежування тягне за собою ряд проблем щодо визначення певної інформації як інформації з обмеженим доступом. Так, наприклад у ст. 28 ЗУ «Про інформацію» зазначається, що держава здійснює контроль за режимом доступу до інформації. Завдання контролю за режимом доступу до інформації полягає у забезпеченні додержання вимог законодавства про інформацію всіма державними органами, підприємствами, установами та організаціями, недопущенні необґрунтованого віднесення відомостей до категорії інформації з обмеженим доступом. Це прямо суперечить ст. 30, де зазначається, що громадяни та юридичні особи, які володіють інформацією, можуть на власний розсуд відносити її до конфіденційної, за умови якщо вони не порушують вимоги ч. 4 ст. 30, де зазначається перелік відомостей, які не можуть бути віднесені до конфіденційної інформації.

Також залишається незрозумілим питання щодо способів захисту інформації з обмеженим доступом. Щодо таємної інформації закон чітко вказує, що регулювання процесу її обігу здійснюється відповідно до закону про цю інформацію. Але ж, якщо державна таємниця на сьогоднішній день дістала ефективного правового захисту, то цього не можна констатувати щодо іншої інформації з обмеженим доступом. Так, щодо конфіденційної інформації існує неоднозначна ситуація. З одного боку, громадяни та юридичні особи самі повинні встановлювати способи її захисту, з іншого – деякі положення щодо конфіденційної інформації регулюються нормами окремих інститутів права, наприклад положення щодо комерційної таємниці регулюються нормами інституту інтелектуальної власності. Але не можна не зазначити, що держава вже зробила невеликий крок до вирішення цієї проблеми, так, була схвалена концепція, метою якої є визначення шляхів регулювання на законодавчому рівні відносин, пов'язаних з охороною комерційної таємниці [6].

Отже, є очевидним, що українське інформаційне законодавство потребує подальшого вдосконалення. Насамперед, для подолання зазначених вище проблем потрібно більш чітко визначити сферу конфіденційної інформації, способи її визначення та захисту. У самому визначенні конфіденційної інформації доцільно зазначити, що це не будь-які відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов, а певне коло відомостей, з чого вже буде видно, що не всю інформацію можна відносити до конфіденційної. У зв'язку з цим, у законодавчому порядку потрібно окреслити певні відомості, які саме громадяни та юридичні особи можуть відносити до конфіденційних. Також для усунення

певних спорів треба встановити чіткий порядок віднесення юридичними особами інформації до конфіденційної. Це надасть змогу державі спостерігати за тим щоб не було порушень законодавства при визначенні кола відомостей, які можна віднести до конфіденційних, та визначить випадки, коли саме можна відносити інформацію до конфіденційної.

Література:

1. Конституція України від 28 червня 1996р. (у редакції від 11 березня 2010 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Угода між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
3. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. (у редакції від 23 червня 2005р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №48. – Ст.650.
4. Прокоф'єва Д.М. Дослідження змісту категорій інформації з обмеженим доступом відповідно до чинного законодавства України / Д.М.Прокоф'єва // <http://www.bezpeka.com/ru/lib>.
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. (у редакції від 21 січня 2010 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40. – Ст. 356.
6. Про схвалення Концепції проекту Закону України «Про охорону прав на комерційну таємницю»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008р. №1404-р // <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Науковий керівник - Михайліна Т.В., старший викладач кафедри державно-правових дисциплін

ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

*Батракова Дар'я Сергіївна
студентка 4 курсу юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

В останні роки Україна підхопила світову тенденцію розвитку Інтернет – ресурсів. Так, прогрес не стоїть на місці, а отже Інтернет – як унікальний і зручний у використанні засіб спілкування поширив свою дію і на укладення договорів, особливо міжнародних. З'явився термін Інтернет - комерція(економіка), який не має єдиного підходу до свого визначення. Так, його розглядають як сукупність засобів і методів, що дозволяє застосувати Інтернет - технології для вирішення економічних завдань.[2; ст.163] Інші вчені розглядають поняття електронної комерції як укладення шляхом обміну електронними документами угод купівлі-продажу, поставки, угод про розподіл продукції, договорів факторингу, лізингу, проектування, консалтингу, страхування, банківських послуг, транспортних послуг тощо. Практиками пропонується розглядати електронну комерцію як таку форму постачання продукції, за якою вибір і замовлення товару здійснюється через комп'ютерні мережі, а розрахунки між покупцем і постачальником здійснюються з використанням електронних документів і/ або електронних засобів платежу. [1; ст. 54] Отже, поняття електронної комерції охоплює як торгівлю товарами, так і надання послуг.